

Előfizetési ár.

Égész évre 16 frt
Félévre 8 frt
Negyedévre 4 frt
Egy óra helyben 1 frt 50 kr

Egyes szám ára 7 kr.

Megjelenik mindennap, az ünnepeket követő napok kivételével.

KELET.

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPI LAP.

Hirdetési díjak

Hasznos hasznosított hirdetésnek soroljuk, annak tere 6 kr. Bélyegjű minden hirdetés után 30 kr. Nagyobb és gyakoribb hirdetéseknek külön kedvezményt is nyújt a kiadóhatal.

Hirdetéseket fölvesznek:

Réceben: Oppelt: Alajos Stett Stabenbastei Nr. 2. (Eckhaus den Wollzeile 36.) Haasenstein et Vogler (Wallischgasse 10.) Bud. Kassa Publicitatis Bureau Budapest Haasenstein et Vogler hirdetés közl. irodája. Weiss Mór hirdetések felvételi irod. Budapest szervitator 5. sz. Braun Ede hirdetményi ügynőse, Józsefstr. 10. sz. 1. emelet

Nyitási cikke

garmond sora után 25 kr. árszámoló.

Szerkesztői szállítás:

Főtér 4-ik szám hová a lap szellemi részét illető közlemények címzetté.

AZ ÉRTÉKESEB CÍKKEK DRÁZATNAK.

Kéziratok nem adnak vissza.

Kiadó-hivatal:

Stein János könyvkereskedése, hová az előfizetések és hirdetések küldendők.

ELŐFIZETÉSI FELHÍVÁS

„KELET”

politikai és közgazdasági napilap

hatodik évfolyam, harmadik évfolyamára.

A „Kelet” előfizetési ára:

Égész évre 16 frt
Félévre 8 frt
Negyedévre 4 frt
Egy óra 1 frt 50 kr.
Egyes szám ára 7 kr.

A megrendelések legcélszerűbben postai utalvánnyal alólirt könyvkereskedésébe küldendők.

Nyolcz egyszerre beküldött előfizetés tiszteletpeldánnyal szolgálunk.

STEIN JÁNOS,

a „Kelet” kiadója.

A béketárgyalások.

Budapest, augusztus 23.

(A). Mig oda benn az Alexinác közlében levő hegység járatan videkein ves küzdelmek folynak s a két sereg lvalos tusában áll egymással, Belgrádban lvalos alakban megindították a nagylthalmak a régóta várt békeactiót. A háom nyugati és a három északi cabinet gyszerre fölajánlotta jó szolgálatait s diplomatiiai körökben bizonyosnak tartják, hogy a béketárgyalások legközelebb megindulnak és teljes eredményre fognak vezetni. Ha egyszer a nagyhatalmak egymászt meg tudtak egyezni a mediatio ideére s a béke feltételeire nézve, akkor a orta és Szerbia hozzájárulása nagyon melkzes kérdés. A cabinetek erkölcsi s ha z nem elég másnemű befolyása majd meguhítja a küzdő feleket s ha egyszer Euópa akarja, ugy a két félnek akarnia ell a kibékülést.

A szerbeknek Risztics minden egyangu phrasisa daczára ez a megpuhítás nem sok nehézségbe fog ütközni. Megpuhítják őket magok a török hadak, a melyek tizenkét napi szünet után ismét megagadták az offensívát s eddig diadalmasan yomulnak elő a Morava völgye felé. Ta-

lán nagy verálodozat árán, talán többszörös kísérlet után, de kétségkívül még valószínűleg a hét folyamában kezöbbe kerül Szerbiának ezen második és utolsó védelmi vonala s akkor azután akárhogy henczegjenek ma, a szerbek két kézzel elfogadják majd a nagyhatalmak közvetítését.

Kissé bajosabb lesz a helyzet a portával szemben. Nem lehet ugyan azt állítani, hogy a törökök a véletekig akar-nak vinni a harcot, vagy más szóval, hogy egész Szerbiát el akarnák pusztítani. Ezt a porta már azért sem akarhatja, mert nagyobb összegre menő hadi sarcot kíván Szerbiától, mit ez csak ugy lesz képes megfizetni, ha a háboru viharai nem rombolják szét egész anyagi erejét. De a törökök a hadi sarczon kívül egyebet is akarnak; éreztetni szeretnék Milán fejedelemmel, hogy ő nem egyéb, mint va-zallus, a ki most, midőn föllázadt törvényes ura ellen, ezért érzékenyen megfenyttetik. A porta néhány szerb vár meg-szállását is akarja s a mi földolg, a szerb erő olyan leszállítását kívánja, hogy jövőre ne lehessen minden dísvágó miniszternek kedve és bátorsága a hadüzenethez. Ezekben látja a porta biztosítékát annak, hogy Szerbia jövőre legalább jó hosszú ideig nem ujtandja meg a küzdelmet.

De ma már bizonyosnak tekinthető, hogy a porta ezen nagy részt jogos és szerény követeléseinek legtoöbbje nem fog teljesülni. Oroszország már hivatalosan kijelentette Konstantinápolyban, hogy az Obrenovics család detronisatíójába nem fog belenyugodni. Hasonlókép ellenzeni fogja az occupatio régi jogának föllevenítését s a szerb hadsereg létszámának leszállítást. Szóval bizonyos, hogy a háboru vívmányai a portára nézve a tett erőfeszítésekkel arányban állani nem fognak s hogy Oroszország csakugyan meggátolja őt diadala jogos kiaknázásában. Minthogy ugy látszik a pétervári kormány ezen óhajait a többi öt nagyhatalom mind magáávé tette, nehogy Oroszországnak ügye le-gyen európai bonyodalmat provoeálni, a porta is kétségkívül kénytelen lesz olyan békét kötni, a minőt a cabinetek eleje szabnak s nem olyat, minőt maga akar. Hogy egy kissé megpuhuljon, most reá usztják Görögországot, melynek fenyegető magatartása okvetlenül arra bírálja a portát, hogy a békealkudozások megke-zését a saját részéről sem ellenezze.

nem mozdult a partól, míg hajónk, éles cse-ngetéssel és fűtyöléssel el nem szakadt attól. Még akkor is integetett felém, mikor már alig vehettem ki elmosódott alakját a távolból. Lám, mégis volt valaki, a ki sajnálni tudta távozá-somat!

Az utasok sűrű csoportjai közt remegve vonultam hátra. Életemben először valék any-nyi ember között. Mintha mindenki szeme raj-tam csüngött volna; mintha mindnyájan kér-dezték volna, hogy van arczám az emberek közé jöni. Hátra, a hajó leghátuljára vonultam s kicsiny batyumat mellém helyezve a padra, meg nem mozdultam volna helyemről, sokért.

Az út lassu, egybangu vala. A folyamot lomha köd fedé s a parti táj semmitmondó laposságában, mint egy érdektelen arcz terült el előtünk. A köd alján néha valami elsu-hant mellettünk a víz felületén, lomha néma-ságban, mintha egy hullát ringattak volna a habok. A nagy lapát-kerekek kétségbeeső egy-formasággal ásták, ásták a vizet, mely kínos jajgatással tördelődött szét rajtuk s megint visszaomlott hullám-sírijába, melyből vétetett. Istenem! ha e vizcsöppek gondolni tudnának, midőn a folyam habjaiból kiemelkednek, s a lapátokon felyebb, felyebb hágának, bizonyosan azt hinnék, hogy ki tudja minő magasra jut-nak el. Talán mindenik egy világot képzelne magában s a rászó napsugár fényében talán a mennyországot ismerné föl.

Pedig egyetlen fordulat s a bukás már megkezdődött, lépcsőnként alább s alább egy percz se telik bele, már ismét visszaolvadtak az ő anyagba s nincs szed, nincs isten, ki megbírná mutatni, ki tudná választani, melyik volt az a vigan szökdelő, szivárvány színekben ra-gyogó? Volt s nincs, mint az ember

— A magyar püspöki kar valószí-nűleg szeptember hóban ismét értekezletet tart Budapestben, melyek alkalmával megvitat-tatnak a római és görög szertartásu kathyolikus hitközségek iskolaszékeinek megalakítása s hatáskörére vonatkozó szabályok”, melyeket a püspöki kar által kiküldött bizottság július 3-án megállapított.

Kolozsvár, 1876. aug. 25.

(B.—n.) Az erdélyi szász bureaucratia és papság kebelében még ma is nagy azok szá-ma, kik a Királyföldön fentartandónak s fen-tarthatónak hiszik a régi kiváltságos állapotokat, bureaucratikus rendszert és papi uralmat, melyeknek erejénél fogva a Királyföldön még ma is majd minden politikai jogokat mondhat-ni kizárólagosan a hivatalnokok és szász pa-pok gyakorolnak s ennélfogva a ki nem hi-vatalnok vagy lutheránus szász pap, nem is tekinthető a Királyföld egyenjogú polgárának.

Ily irányu törekvéseknek eredménye az-tán az lett, hogy az alakítani szándékoltt új szász párt, eddigelő minden igyekezetét főleg arra fordította, hogy a parlament által hozott törvényeket — érteve azokat, melyek a szász bureaucratia és papság eddig bitorolt hatalmát korlátozzák — elkéseregett bírálat alá vegye. Igen természetesen még élesebben kelnek ki az alakulófélben levő szász párt emberei a kormánynak a törvényhatóságok szervezése életbeléptetésére úzve tett intézkedései ellen.

Volt módunk tapasztalni, mennyi akadá-lyokkal kellett megküzdeni a kormánynak és parlamentnek, míg végre sok vajadás után létrejött a törvényhatóságok szervezése és azok területi kikerekítése, mert rosszul felfogott vidéki érdekek, államellenes nemzetiiségi aspi-ratciók állták minduntalan útját a hala-dásnak.

Most már a meghozott törvények végre-hajtásáról van szó, a kormány köteles a leg-nagyobb szigorral járni el s nincs joga sem egy, sem más irányban kegyelmet osztogatni, mi pedig a haza minden ajku és vallásu pol-gárjai kötelesek vagyunk a törvények ézel-szerű végrehajtását a lehetőségig előmozdítani. Epen ezért valóságos hazafiatalanságnak tartandók, ha a szász bureaucratia és papság többsége komoly akadályokat gördítene a meg-kezdett szervezési és kikerekítési törvények végrehajtása elébe.

De nem is használna az semmit az őse-meretes szász cliqueknek sem, mert a belügy-minister ur ősméri kötelezettségét s életbe fogja léptetni az említett törvényeket a már csak néhai szász bureaucratia és a még most is hatalmas szász papság ellenszegülése daczá-ra is.

A hajó csak ment. Éles orrával hasogatá a szembejövő hullámokat. Azok neki vetették vállukat a kíméletet nem ismerő szörnynek, — mintha vissza akarták volna tartani útjá-ban, — de mi haszna minden erőlködésük: ugy szét morzsolatának, mint a polyva s a hajó két oldalán szegyenkeve simulat végig, hogy vereségüket elrejtseék, míg a lapátok alá kerülve, egy perczre föl és aztán le, a mélybe... Néha kikötöttünk, új utasok szálltak be, a régiek elköszöntak, de én alig vetettem ügyet reájok. Tovább, tovább!

Földvárnál megint megálltunk s midőn tovább indulánk, egy élteseccse kövér asszony-ság s két fiatal nő közeledett ülésemhez, épen mellettem foglalta helyét. Föltűnt nekem az új társak riktó, ékszeres, selymes öltözeke, s hogy mégis a második helyre váltottak jegyet s az én szegényes ruhám mellett terjengették ki, a fapadon, galádjukat.

Valami megmagyarázhatatlan félelem, re-megés vett erőt, midőn a kövéres asszonyság madame Laura, mint a fiatal nők szólított, ré-gi ősmérső módjára kezdett velem beszélgetést. Odáig könnyű volt a felegetés szapora kérde-zősködésre, hogy Kalocsáról Pestre, de midőn a sor arra került, hogy az okot, mely onnan emido visz, előadjam, illetőleg eltitkoljam: csak ak-kor vettem észre, minő nehéz a hazugság. De bár zavarodottan, ellenmondásba keveredve válaszoltam — még madame Laura volt, a ki a dolgot jóakaró mosolygással elsimitotta s majdnem gyöngédséget fejtett ki irányomban. Mint midőn nagy tömeg közé jutunk s hiá-ban igyekszünk kitűzött célunk felé halad-ni, az ár magával ragad, erőnköb, akarattunk

Az alakítandó párt iránt nem nagy ro-konszenz mutatkozott, mi igen örvendetes, mert azt bizonyítja, miszerint szász polgártársaink is megkezdik unni bureaucratiaik gazdálkodá-sát, azonban igaz másfelől az is, hogy a szász atyafiak bár teljesen képesítettek is az önkor-mányszatra, de minután helyettök bureaucratia-jok kormányzott, nem ősmerve annak előnyeit, nem is ragaszkodnak ahoz annyira, mint ha-zánk más ajku polgárai, különösen a ma-gyar faj.

Azt láthatták szász testvéreink, ha fi-gyelemmel kísérték az országgyűlés tanácsko-zásait, miszerint a szász képviselő urak több-sége túlzó követeléseit által nemcsak hogy nem mozdította elő nemzetök érdekeit, sőt ellen-kezőleg, mert merőben nullificálta befolyá-sukat.

Szebenben azzal szoktak dicsekedni, mint-ha a szász elemen kívül nem is léteznék polgári elem a Királyföldön innen, s ezen alapon köve-telnek maguk számára extrawurstokat.

A magyar kormány és parlament azon-ban nem így fogta fel a dolgot s ugy hitte, miszerint a polgári jogegyenlőség megadta a szász sógoroknak is mindazt, a mire ez elem-nek szüksége van, hogy tovább fejlődhessen s minután minden kiváltság meg van már szűn-tette széles Magyarországnak, ideje, hogy a Királyföldön is tettelesen megszűnjének min-den névvel nevezendő kiváltságok.

Mindezeknél fogva talán leghelyesebb volna, ha a szász bureaucratia urak és külö-nösen a papok azt magyarázgatnák, miszerint mind a nemzetnek, mind az egyes polgároknak csak előnyére lesz az önkormányzatnak életbe-léptetése s kötelessége minden polgárnak a kormányzatban részt venni.

A háboru.

Knjazevác ismét a szerb sereg kezében van. Ez a nap főeseménye. Tegnapelőtt Hor-vatovic eszredes a óányá-topiai szorosokból, hol tízenyolcz zászlóaljjal állt. Knjazevác felé ki-törtést tett, mely oly szerencsésen sikerült, hogy a város, illetőleg romjai s a közeli Tresibaba-magaslatok hatalmába kerültek. Milyen török had védte és meddig védte e fontos posztókat, arról semmi hír nincs. A törökök egész ereje, ugy látszik Alexinác ellen indult s talán maguk is óhajították, hogy Horvatovic serege ne a Mo-rava felé, a hol ők harcolnak, hanem az ellen-kező irányba Knjazevác felé huzódjék. Noha tehát a város visszafoglalásának pozitív jelen-tőségét még most megítélni nem lehet, erkölcsi tekintetben kiváló sikert képvisel az. A szerbek végre ismét győzelmesen tudtak előre nyomul-

ból kivetkőztet s bátoratlannal engedjük ma-gunkat sodortatni: éreztet, hogy e nőnek el-ent nem birok állani; alávettem magam párt-fogásának; tettem, a mit mondott; rabszol-gája valék. O hívott be, a csajuttele, midőn ennünk kellett: ő és a két fiatal nő möhő étvágygyal fogyasztá az ételeket, koczingatva üritgeté borát s több fiatal férfival is szóba állott. — én pedig alig érintém tányéromat, alig, hogy megnevdesitem ajkamat a borral s félénk tartózkodással hallgattam, ha valaki megszólított.

A madame felsugva mondá a mellette ülő fiatal embernek: „Backfisch”. De mit ér-tettem én akkor abból?

Hiában akartam a pinczérel számolni — szemtelen mosolylyal felelt: már ki van egyen-lítve; hiában készülék föl, hogy visszatérjek fedélzeti helyemre — a madame fölkiért, vá-ram meg őket is, mert mindjárt jönek. Midőn szóra került, hogy Pesten miként szándékszo-m magamat fentartani s én a kézi munkában reménykedem, ő értesemre adta, hogy mily nehező most munkához jutni, ha nincs pártfo-gás az embernek; hogy veszedelmes ilyen zép fiatal lánynak egymagában Pest ömkele-gésebe sodortatni; hogy Pesten valószínűleg ut-levelet is kell majd előmutatni s a kinek ut-levele nincs, visszakisérik oda, a honnan jött, vissza szülővárosába...

A szülőváros szóra önkénytelenül össze-borzadék épen kétségbeesésemel akartam e fölött a madammal közölni, midőn a csöngetyi-tű megszólalt s beszélgetésünk félbeszakadt, hogy a kiszálláshoz készüljünk.

En lehetöleg távol tartam magamat a

ni s visszahódították a Timok-vonal déli részét, hol ma olyan posztókat foglalnak el, honnan rendkívül veszélyessé válhatnak a török sereg-re, ha az Alexinácznál megveretnék.

Mert a helyzet sulypontja most Alexi-nácznál van. A török sereg a Morava mindkét partján közeledik a városhoz; Ali Saib pasa Nis felől jöve a folyó balpartján még 14-én megszállotta Grajecot, s azóta Beljan helységi haladt, tehát egész közel, alig néhány kilöme-ternyre van Alexinácztól. Ide a másik parton Ahmed Ejub pasa Stance és Dobrujevác hely-ségen át északról és délről hatolt előre. Ha itt a harczok diadalmasan végződnek a törökökre, ugy Knjazevác elveszte nem lesz reájok nagy baj, mert akkor a nis-alexináci, tehát a legro-videbb és legkedvezőbb uton forcirozhatják a Moravavölgyét. Ha győznek, ugy Horvatovicnak sietve vissza kell vonulnia Deligrádba, külön-ben elzárják előle az utat. Ha azonban meg-veretnek, akkor helyzetök föltötte kedvezőtlenül válthat, csak nagy áldozatok s eddigi vílmá-nyaik elvesztése mellett fognak Nisbe vissza-vonulhatni. A helyzet kétségkívül rendkívül feszült s az eldöntés már nem sokáig várthat magára.

Hogyan fog ezen fordulat a békealkudozások ügyére visszahatni, az még nagyon kétséges. Legutóbb Belgrádban határozottan békés han-gulat emelkedett tulsulyra. Nem fog-e most változás beállani, az előre meg nem mondható. És ezt megmondani annál nehezebb, mert a horcegovinai csatáról szintén kedvezőtlen hí-reket jelentenek a török seregről; azt mondják, hogy Muktar pasa helyzete Trebinjében folyton rosszabbra fordul, s nincs kilátás, hogy nagyobb sereget lehetne fölszábadítására küldeni. A porta görög tartományában az izgatottság szintén növekszik, a mi mind azon aggodalmat kelti, hogy a békekötésben talán még sem vagyunk oly közel, mint félhivatalos helyről hirdetik.

Az európai helyzet sem igen megnyug-tató. Az orosz-angol viszonyok alakulató-ról igen nyngtalantó hírek keringenek. Ugy látszik, Pétervárott meg akarják alázni Ang-liát, azt követelve tőle, hogy hívja vissza a Besika-öbölből hajóhadát, minthogy addig, a míg a hajóhad ott van, egy orosz félhivatalos lap sze-rint, a hatalmak föllépésének Konstantinápolyban nincs meg a kellő nyomatéka.

Az orosz társadalom napról-napra feltű-nőbben támogatja Szerbiát. A háboru orosz pénz-zel folyik, a hadsereget orosz tisztek vezetik, s az orosz lapok olyan hangon szólnak, mint-ha a hadüzenet már küszöbön állana. Mindezek a tünetek komoly aggodalmakat kelthetnek az európai béke fenntartása iránt.

madametól s szerencsére csakugyan annyira visszavonulhaték, hogy a kiszállónál kitölölő ember-tömeg köziből esett. De a madame egy percz alatt áttörtetett a népen, mellettem termett s fülembre sugta, hogy keressem elő ütlevelemet, mert az a parton álló rendőr el fogja kérni. Resztelve vállám meg neki, hogy én szököv jöttem, ütlevelem nincs — de in-kább meghalog, mintsem szülővárosomba en-gedjem magamat kísértetni.

Ő hidegen válaszolá: pedig visszakisérik — s látszólag érdektelenül veté utána: leg-főlebbb, ha hozzáam csatlakozik, mert én isme-rem azt a rendőrt.

Mit volt mit tennem! megzavarodva a félelemtől, érzékeim elompulva a nagy város zajától; gondolataim elszibbadva az elhagya-tottság tudatától, mint egy tehetetlen báb so-rakozék a két fiatal nő mellé, kik azonnal közre fogtak. Remegve követém pártfogóimat, kiktől ösztönyszerűleg undorodtam, zsemeim föl nem mertem volna vetni a rendőr előtt elha-ladva, ki a madamemal pár szót váltva, erős hangon kiáltá: „passirti” s egyszer csak azon vettem észre magamat, hogy mindnyégyen egy zárt kocsi-ban ülünk s gyorsan továbbogunk.

Kiáltani akartam, de ajkaim hangot nem adtak, karomat ki akartam nyújtani, hogy a kocsi ajtaját kilökvé, akár rohanunkban is az utozó kövezetére vessem magamat, de karom aláhanyatlott s én bamba képpel ültem ott, hátraszédulva a kocsi szögletébe, mint a halál-ra ítélt, ki lajtörzsis szekerén a legutolsó utat teszi...

(Folyt. köv.)

Legujabb.

Belgrád, aug. 23. Tegnap volt a negyedik esete Nis és Alexinác között. A harc vérengzőbb és „elkeseredettebb” volt, mint az előbbie s késő éjjel tartott. Mindkét fél megtartá állását, dacára annak, hogy a török csapatok a küldött erősítésekkel 50.000 főre szaporodtak. A harctéri jelentések kiemelik a szerb csapatok hősie magatartását. Ma a harc még nagyobb mérvben indítottat meg. A szerb hadsereg megérkezett Zajcsár, az eddigi törökök által egyedül megszállott város elé.

Ragusa, aug. 23. [Szemtanuk állítják, hogy Trebinje egész környékén nem látni montenegrókat. Gacsókból naponként tetemes lerősítések érkezők Trebinjébe. A békealkudozásokról szóló hírek mind határozottabbakká válnak.

Widdin, aug. 23. Egy tegnapi sürgöny Nisből azt állítja, hogy a teljesen egyesült török csapatok a szerb határtól az Alexinácig puska lövésnyire terjedő utakat elfoglalták s a csekély Morava mindkét partját, melynek átjárásai számukra biztosítva vannak, valamint az Alexinác fölött uralgó magaslatoakat az alexinác-bányai uton hatalmukba kerítették. Ha az utban levő segélycsapatok megérkeznek, a török csapatok ostromolni fogják a szerbek megerősített állásait.

Belgrád. Diplomatai körökben mondják, hogy a törökök Horvátocst Csernajeftől teljesen elválták s a szerb hadügyminiszteriumban azon hirt terjesztik, hogy Alexinácot a szerbek önként fogják elhagyni. Együttal határozottan állítják, hogy valamennyi consul a mediatio és a békealkudozások formája tekintetében egy véleményen van, [bár a megindítandó actioa eddig még mindig hiányzik tényleges alap, a mennyiben a törökök a békét akarják ugyan, de a fegyverszünetről nem akarnak még csak beszélni sem. Részlets pedig a fegyverszünetet tekinti a békealkudozások előfeltételének. Itt tegnap és ma két győzelmi sürgöny terjesztetett, melyek szerint Horvátoc és Csernajeft nagy előnyöket vívtak volna ki.

Konstantinápoly, aug. 22. Több csapatparancsnok azt jelenti a nagyvezirnek, hogy a szerb sereg körében nagy demoralisatio kapott lábra. A tisztek lelővik a közkonatokat s ezek a tiszteket. Sok szerb katona megcsontítja magát, hogy ne kelljen a szigorú orosz tisztek alatt szolgálni.

Konstantinápoly, aug. 23. A Szerbiában levő török csapatok parancsokai azt jelentik a kormányának, hogy valamennyi hadosztály között meg van a teljes összeköttetés és hogy Alexinác eleste után, mely vár ostrom alá vétetett, mi sem áll utjában annak, hogy közösen nyomuljanak Belgrád felé. — Kormánykörökben határozottan állítják, hogy török részről eddig semmiféle ajánlatok nem történtek, melyek a békealkudozások alapjául szolgálhatnak.

Pétervár, aug. 23. Vonatközassal a Konstantinápolyban és Belgrádban a béke helyreállítását célzó törekvésekre, jól értesült források megjegyzik, hogy a hadviselő felek állása

önmagában véve alig ad alapot új jogok szerzésére; de valószínű, hogy a keresztények és törökök közötti viszony és az állandó béke biztosítékai tekintetében a korábbi nehézségek ismét fel fognak merülni. Minden attól függ, vajjon Anglia, mely leginkább látszik a béke mellett buzgálkodni, e tekintetben is csatlakozni fog-e azon törekvésekhez, melyek már hónapok előtt a három császári politikai magatartását szabályozták.

Magyar lapok szemléje.

Simonyi Lajos bárónak a kereskedelmi miniszteriumból történt kilépéséről a lapok következő módon nyilatkoznak:

Az „Ellenőr” így szól: „A mai hivatalos lap hozza b. Simonyi Lajos felmentését. Az ország rokonszenve és sajnálata kíséri a minisztert visszavonulását. Visszalépése okát mindenki ismeri, nekünk nincs mit titkolni. Mi természetesen és teljesen méltánylónak tartjuk egy államférfiutól, ha meggyőződéséről tárczája magatartása kedvéért le nem mond. Egészséges alkotmányos élet kifejlődéséért csak így tartjuk lehetőnek; s mert a visszalépő miniszter úr az első, ki az alkotmányos aera alatt az utat megtöri, méltán részesül az ország közbecsülésében. A kabinet a kereskedelmi miniszter visszavonulása által nemcsak annak személyi súlyát veszti, hanem helyzetét a kilépés köztudomású indoka tetemesen nehezíti: a mennyiben azt minden próféta illet nélkül előre merjük jósolni, hogy az ellenzéki [sajtó és egyes agitátorok ezt teljes mértékben kizsákmányolni egy percig sem fognak vonakodni.”

A „Hon” következőleg szól:

„Simonyi meggyőződését hozta fel arra, hogy hivatalában nem marad. Ebből többet lehet következtetni, mint a mi az valósággal, vagy a mit lehet, ha a dolgok logikai rendjét vesszük. Volt már szélnek eresztve egy pár hírlapi kacsa, melyek Simonyinak a bécsi alku elvi alapjaival való elégtelenséget, sőt ellenzéki tendenciákat istulajdonítottak. Mondanunk sem kell, hogy ez lehetetlenség, mert Simonyi sokkal egyenesebb és határozottabb ember, hogysem meg is kezdett vagy folytatott volna olyan alkudozásokat, melyek alapelveivel egyet nem ért. De másfelől, tagadhatatlan az, hogy a bécsi alku egészével, minden részletében megelégedve ő sem volt, de jóval ezután, csak július 5-én írta volt alá lemondását. A meggyőződés, melyet említ, keletkezhet ugyan abból, hogy őt a bécsi alku egészen ki nem elégíti.”

A „P. Napló” így szól: „Mi csak azt látjuk, hogy Simonyi báró megy, mert neki a Tisza-cabinet kiegyezése nem kell és ő azért solidaritást vállalni vonakodik. Ez ugyan hitelen nincs megírva sehol, de úgy tetszik, köz tudat, vagy közvélemény. Hogy is mondta csak a félig exminiszter ur Szegeden, mikor ünnepelve az ország iparosai által, mint ezek érdekeinek védője, felkérte, hogy maradjon állomásán? Tegnap történt; a hivatalos lap nyomdájában a báró ur felmentése már ki volt

szedve, de az ország még nem tudott róla semmit, midőn Simonyi így szólt: „Engem életpályámon, egy fénylő fátyla vezet: benső meggyőződésem, ettől semmi sem tántoríthat el.” Jelentékenyebb és logice indokoltabb lett volna e leköszönés, ha korábban történik volna meg. Mert nem kis inconsequentia van ám abban, mint ressortminiszter végig vezetni oly tárgyalásokat, melyekkel elvben és részletekben nem értett egyet; engedni Tiszának és Szél Kálmánnak, meg a minisztertanácsnak, megkötni a szerződéseket s nem remonstálni akkor, mikor még nem késő; a tárczakérdést felvetni akkor volt helyén, mikor a kormány az illető resortkérdések fölött döntött, nem pedig pár hónappal azután; a benső meggyőződés egy miniszternél ne nyilatkozzék, mint esprit d'escalier, utólag, mikor már nincs haszna.”

A szegedi országos kiállítás,

különös tekintettel az erdélyi részekre.

I.

Nem siettem nagyon a szegedi kiállítás leírásával, mert körülnézve a termekben, volt alkalmam már a megnyitás előtti napon meggyőződni, hogy általánosságban tartott feltevésekből álló phrasisokkal szolgálhatunk ugyan a közönségnek, de a tárgy sokkal nagyobb, hogysem tanulmány nélkül bár részben tanulságos olvasmányt nyújthassunk. Valamely kiállításnak pedig nem lehet hivatása az, hogy panoráma módjára szórakozást nyújtson a nézőknek, a mint azt a közönség nagyrésze felfogja, hanem értéke ép csak addig terjed, a mennyit tanulni lehet belőle.

A szegedi kiállításról pedig határozottan elmondhatjuk, hogy tanulni sokat lehet belőle; első egyetlen ez hazai kiállításaink között, mely az országos névre méltán igényt tarthat; annyi kéz oly szép és számos productumait mutatja itt fel a hazának, hogy az érző szív önkénytelen lelkesedése lobban s erős hitet merít magának ez ország felvirágzása iránt. Meggyőződhetünk itt róla, hogy nem létezik a magasabb iparnak egyetlen neme, melynek előállításához ne volna erő és képesség ez országban; egy poláiban levő óriást látunk itt, mely magában rejti a képesség minden kellékeit, csupán megmozdításra van szüksége, hogy azt érvényesíteni is képes legyen; a legcomplicáltabb mechanikai készítményeken kezdve, végig haladva a szövő, fűző, szaporcellán iparunka fábánya- és gazdasági iparig, mindenütt meglepő nyomaira találunk a tehetségnek, csak hogy a munkás kéz által teremtet ezen beszédes tömegből hiányzik az éltető elem: a forgalom.

Más országok nagy arányokban kifejlett gyáriparának sulya alatt nyög mindaz, a mit ott látunk, megtetszik rajtuk, hogy tehetséges kezek teremteték, de még nincs meg piacuk és e miatt a kézműipar még nem volt képes gyáriparrá fejlődni, ez utóbbi nélkül pedig nem létezik nagy ipar.

Hogy fog-e létezni ezután, megelé az eszes gyermek vagy elpusztul mielőtt felnövekedt volna, ez egészen attól függ, hogy leszünk-e képesek piacot teremteni magunknak, lesz-e bennünk annyi élelmesség a keleti tartományokban, hol egyedül keresetjük a piacot, a nemzetgazdasági hódításokra annyi élelmesség, mint a mennyi az osztrákban volt, mikor magyar pénzen meghízta iparát. Két előnyünk van Ausztria felett, egyik, hogy a keleti, romániai és moldovai piacokhoz közelebb esünk, a másik pedig, hogy iparunkhoz a nyers anyagot saját hazánkban találjuk fel. Két olyan kiváltság, melynek segítségével ép ész és ernyedetlen szorgalom mellett, bármiféle hatalommal is megküzdhetünk.

E küzdelemben az előharc mindenesetre az erdélyi részeket, az ország piacához legközelebb eső területet illeti meg. Ha van ország a földön, melyet kiváltság az iparnak szentelt fel az alkotó őstermészet, ugy a miénk az első közé tartozik. Valódi pazarsággal van nálunk elsősor, hegyek tetején a fákban és a föld gyomrában a felszámlálhatatlanul különböző kőzetekben és más ásványi anyagokban az iparnak anyaga. Mezőgazdaságunkban csak annyit bízhatunk, hogy terményeivel a népséget bőségesen ellátja, kivételünk e tekintetben sohasem lesz nagy s az is leginkább állatokban, hanem igenis az iparra meg van a tér; ez általvagyonosodást honosíthatunk meg Csik járatlan bércei közt ép úgy, mint Hunyadban.

Annál leverőbben hatott tehát reánk, hogy az erdélyi részek a honi ipar szegedi versenyén sebgem sem állottak meg helyüket. A mi az erdélyi részekből oda küldetett, majd mind nagyra szegényes, igénytelen kiállítás, mintha csak ingyen szívesből akartak volna magukról is hirt adni az erdélyi iparosok; semmi csin, semmi törekvés a feltűnésre. Mintha mi nem is volnánk Magyarország s az országos kiállítás nem volna a mi kiállításunk is. Valóban megfoghatatlan indolentia, önmaguk és haza ellen elkövetett bűn az erdélyi iparosok magatartása a kiállítással szemben. Ott, hol a hazának minden mozgásban levő tagja igyekezett képviselni magát, a hol egy osztrák államvasut nem tartotta méltó-

ságán alólinak, egy hatalmas csarnokot építeni és háromszínű zászlók alatt, nemzeti díszítéssel ellátott falak között bemutatni gyárainak, uradalmainak összes terményét, ott csak az erdélyi egyleteknek és magániparosoknak derogált illőképpen bemutatni képességeiket.

Valóban ép oly szegénytelen tanúsága elhetetlenségünknek, mint a mily megalázó az általunk lakott országrészre nézve!

Most megindított cikksorozatunk folyamában lesz alkalmunk bebizonyítani állításainkat, egyelőre tehát csak annyit, hogy Erdély nem vett hozzá méltóan részt az ipar országos ünnepében.

Justus.

A történelmi társulat idei nagygyűlése.

A történelmi társulat ez idei gömőri kirándulása fényes sikerű. Rimaszombatban 22-én tartott nagygyűlést Ipolyi remek beszéde mindenkorra emlékeztetéssé teendi. Kivonatban im itt közöljük:

„A műveltség — ugymond — virágzóvá teheti a nemzeteket, mint a klasszikai kultúra anyja Hellas volt. A hatalom és az annyira sóvárgó jölét és gazdagság hatalmasa tehetik az államokat, mint a világ ura a római birodalom volt. De sohasem fogja azokat egyedül feltartani, mint nem tartotta fen Athént és nem Rómát.

Csak a politikai egység s összetartozás eszméje az, mely a birodalmak s államok nagy testét lelkesítheti, mely azoknak erős és tartós életet s működési alapot ad. A nagy nemzeti történelmi élet erejét s a történelem eszméjét egyedül a birodalmak népségeinek nemzetpolitikai egysége, összetartozásának érzete és tudata képezheti. Nélküle nincs a nemzetnek története és nincsen nemzeti történetírás.”

Ezen eszméket fejtegette tovább a jeles történettudós szokott szellemes modorával; példákat hozván fel a hazai és más országok történelméből. A magyar történet a XVI. század előtt nem ismert hazafiatlan vagy épen nemzetiségi pártot; nálunk nem indult nemzetiségi harc — mint Angliában. Csak a mohácsi vész után szakadt ketté a nemzet és történetírása; de akkor sem fajult nemzetiségi dulakodássá. Ujabbban telet németek e részben kísérleteket, de eredménytelenül. A nép zöme elismerte, hogy a magyar nemzet megosztá alkotmányát és szabadságát az ország minden nyelvű lakosaival; mindenki érzi, hogy e hazában otthon van. A magyar nyelv hivatalos jellege éppen egy nem veszélyezteteti a más ajkuk nyelvére, mint nem veszélyeztetette a latin nyelv hivatalos használatát. Állami, vagy politikailag uralkodó nyelvek mindenütt vannak, voltak és mindig lesznek, mert okvetlenül szükségsek. Azok is történelmileg fejlődnek azokká; a közszükség és műveltség az államegység és összetartozás eszméje teszi uralkodókká.

Rendesen a legerősebb s legelőrevalóbb nemzetiség vagy nyelv aláveti magának a többit. De nem azon értelemben, mintha eleve elnyomná vagy kiirtaná a többit. Nem! Sokkal emberségesebben cselekszik. Rendesen csak egyszerűen felveszi magába s elszájtítja lassan a többi népségek nyelvei leghasználhatóbb, legszükségesebb műveltségi részeit és szókincseit. Éppen ugy sajátjává teszi ezeket, mint tette sajátjává népségeinek legjobb, legpolgárosodottabb elemeit. Átalakította azokat magával egy nemzetté. Átalakítja ezt is szükségéi szerint jól használható köznyelvé. Így lett a francia ige a német, így más államnnyelv népségeinek különféle nyelveiből.

De sehol egyetlen egy ily uralkodóvá lett államnnyelv sem találunk erre világosabb példát, mint éppen az angolban és — magyarban.

A magyar felvette magába országát összes szláv és német néptörzseiktől és szomszédaitól azok kulturái szóit, a földmivelés, az ipar, az uri s alattvalói jogviszony terén ugy, amint fölvette europai kulturái életüket; de a mellett megtartotta eredeti nyelvvalakját. Amint a meghódított népeket összefforrasztotta egy politikai nemzetté, ugy a töltük s velők összealkotott új nyelvet állami nyelvvé tette. Történelmileg fejlődött uralkodóvá.

Több más országok uralkodó nyelvének hasonló történelmi processusából példákat idézve, kijelenti Ipolyi, hogy képtelenségű lesz minden népfaj-eredeti vagy nemzetiségi eszme, mely a történelmi-politikai s állami nemzetegységi összetartozás elvét szem elől téveszti.

Visszatérve specias magyar viszonyainkra, történelmileg bebizonyított tényként állítja, hogy a nemzetiségi eszme nem Magyarországnak keletkezett. Inkább Franciaország nagy forradalma szülte ezt is. „A napoleoni világ-háború és elnyomás kelt fel Németországban. Az orosz zarnakság Lengyelországban. A német és dán Holsteinban és Olaszországban. Mind ezekhez semmi közünk sem volt más, mint hogy épen mi is Európának félig meddig elnyomott nemzetiségeinek egyike voltunk.” De mások nyelvét nem nyomtuk el soha; mi nem magyarizáltunk ugy, mint románizált pl. Franciaország Elsassban, vagy a hogy borus-

sificált a porosz Posenben, s germánizált a többi német tartomány a szláv közt.

Ezen tényekkel szemben nálunk csak a történelmi felfogás tartotta fel magát, mely a történetírásunk nagy herosai hagytak ránk örökl — az államegység s a magyar nemzet eszméje. Ezen eszme az, mely kezdve a gréggibb legendáktól és krónikáktól, a hősi nandától s az évjegyzetektől átlengti egész történelmünket — még az olasz Bonfinnál, e idegen származású jezsuitáknál (Pray) és németnyelvű Engelnél és Feszlernél is.

Mi is magasan tartjuk tehát a magyar történetírás ezen nagy eszméjét, és rejdáljuk az ellenkező irányokat, s tiltakozni ellenük, ha nem is kell félünk tőlük vagy csatlólnunk szavaikat. Megvetjük azon régi avult és pogány eszmét, mely kizárólagos nemzetiségi teoriákban keresi üdvét s jövője ábrán s reményét. Mert mi régiebb és erősebb azon: a jog, a történet, vallás és humanizmus által megszentelt alapján állunk.

A régi pogány történet nem ismer csak egy nemzetet, nem ismerte a népek egyenjóságát és testvériségét. . . Nálunk ez megvan, s ez képezi az összetartozás az erősséget, melyet az állameszme megköt s a történelem követel. . . Ezt tartotta zemei előtt Szt. István is, midőn bölcsességével lángeszével megalapítván az országot, azt ondá, hogy az egy nyelvű nemzet nem mind erős magában, — amivel egyszersmind arraalt, hogy a több nyelvű népségből álló esleges nemzet is lehet erős.

Az így megállapított nemzetiség záradokon át megdönthetetlen igazságunk binyult be, s reméljük, hogy még századokon át is az lesz!

Ipolyi ez ékeszavru beszéde vasagos elragadtatást keltett, s méltán, eszméi magas és igaz volta által. Erre Szilágyi Ándor olvasó érdekes értekezést, Rimaszombatvárosi iparáról a XVII. században. Az ültetövető közeledén kétszáz terítők volt. Ipolyi tisztázta a Felsőleikért, valamint teljeskoru trórákó-sütkért nagy tetszéssel fogadtatott. Fáy Jöspán, Szontagh, Szilágyi, Deák, a polgárestér, Géressy, Szabó Károly, Szentpéteri s Batta felköszöntései a legderültebb kedvre hagolták a díszes társaságot. Fabricius óvatíoknak ugya. Ezután szétindultak az egyes bottságok, hogy a levéltárakat kutassák.

Tanügy.

Az erdélyrészi rom. és gör. cath. anitóképezdéket, melyekről a hírlapok csál igen ritkán, vagy soha se emlékeznek meg, az 375/6 tanévi állapot szerint, a következőkben smer-tetjük meg az olvasó közönséggel:

1.) A cs.-somlyói rom. cath. tanó-képezdé. E képezdé 3 osztályból áll. A anoda egy köből készült, cseréppel fedett csino épülettel rendelkezik, melyben 4 nagy táos és világos szoba van.

A képezdé igazgatója: Simon Jukidián, a szt.-ferenczrendiek tartományi főnöke. Tanítók: Földes József, Tima Dénes, Bálint Lázár, Lázár Mór, Király Lajos, Telman Ferencz, Fekete Márton és Sipos Sándor.

A tanulók összes száma az 185/6-ik tanévben 34 volt. Vallása nézve min rom, katolikuskok, nemzetiségre nézve magyarok. Előmenetel tekintetében 5 kitűnő; 4 jes; 22 elsőrendű; 3 másodrendű.

A képestési vizsgálatra előállott 5 ifju közül, 6 kántor-tanító s 1 tanító oklevelet nyert.

E képezdé saját taneszközökkel rendelkezik, ezenkívül használja az ottani elemi tanoda és főgymnasium taneszközeit is.

2.) A balázsfalvi g. cath. tanítóképezdé. Ez iskola az érseki udvarban, a almas helyiségben van elhelyezve. A tanszobán kívül egy terjedelmes kert felett is rendelkezik, mely a gyakorlati gazdaságra és képzetre használtatik.

E román tannyelvi iskola 2 ztályból áll.

Igazgató: Antonelli János kanonok. Tanítók: Popu István, Chirilla Elia, Miteanu György, Solomonu Péter, Jonasiu Mikló, Marinu Pál s Costandea Traianu.

A tanulók összes száma 20. Vallása nézve mind g. catholicuskok, nemzetiségi nézve mind románok.

Előmenetel tekintetében: kitűnő 4 elsőrendű 10 másodrendű 5. Vizsgálatlan maadt 1.

Az iskola növendékei közül ösztöndíjjal el volt látva 1, s kenyér-segélyben részesített 7.

Tanítói oklevelet nyert 6. Visszatett 1.

Ez iskola taneszközei között az elemi tanoda s a főgymnasium taneszközeivel.

3.) A szamosújvári g. cath. tanítóképezdé. E tanoda a gör. egyesült központi iskola épületben van elhelyezve, mely épület a dobo-kamegyei g. cath. románok tulajdona.

E képezdé 3 osztálylyal bír, seminem alappal nem rendelkezik, egyedül az 375/6-megyének egyházi pénztárai segítyezik (1850

Párisi különfélek.

Páris, aug. 15-én.

(Folytatás.)

A legjobb ezen ujdonságok között Paul Fériennek egy fölvonásu bohózata „les cinq filles de Castillon.” Egy atya, kinek öt leánya van, pártá alá akarja őket hozni, de kérelhetlen rigorositással koruk sorrendje szerint, a legfiatalabbik kedvesének ezért pokoli kínokat kell szenvedni, mert ezzel epedve várt egyestűsüket tudja isten mikorra látja halasztra; de a szerelem leleményessé szokta az embert tenni, fogja tehát magát ő is s a szükséges négy völgyén fogdosásúra indul. A komikus jelenetek egymást köveik, a személyek alakítása élethűséggel bír s az egész darab az első betűtől az utolsóig kitűnően ki van dolgozva.

Egy kis politikai hecz sem hiányzott a mult napokban; bőséges alkalmat szolgáltatott erre egyrésztől Dufaure-nak senátorrá való választása, másrésztől a 10-ik aug. melyet a legtöbb napilap vezércikkkel megünnepeelt. Dufaure tudvalevőleg 161 szavazattal mult szombatn meg lön választva a senatusba, ellenfele Chesnelong csak 109 szavazatot volt képes kapni.

A választás előtt a párisi lapok leghevesebb támadásokat idéztek a jelöltek ellen, különösen Dufaure-nak volt mit hallani, midőn ellenfelei közpénzforgatásának lajstromát hasábos cikkekben tárták föl a nyilvánosság előtt.

A védelmére kelt lapok közül egyik e naiv kérdést vetette föl Dufaure közpénzforgatására nézve, tekintettel Franciaországnak utolsó 30—40 évi történetére, ha ott hided télben, prémes bundát visel, nem fogja ezt fölcserélni szellős ruhával, ha beáll a tiskaszó hőség? bizonyára minden ember, ki egészséges észtehetségnek örvend, így cselekszik s hasonlólag a változott körülményekhez alkalmazott politikai meggyőződés nemcsak hogy valami megrovást érdemel rossz, hanem egy magától értendő természetes dolog.

(Vége köv.)

frttal. tanodánál ösztöndíjak nincsenek rendszerezve s így ilyenkor egyetlen egy tanuló sincsenek látva.

tanodának tanítványa: román. képezde számára a g. c. központi iskolában tanítványok gyakorlataira egy kerti- és egy iskolai.

tanítói az iskolák: Serbán Mihály, kanonik. Tanítók: Negritu Fekete Miklós, dr. Drágo Gyula, Pesca György, Mika Sándor, Szilák Ignác, Birlei Péter és Boeriu János. Tanulók összes száma 48. Nemzetiség: német, románok, vallásra nézve 46 g. cath. 2 g. keleti.

tanítói tekintetben 5 kitűnő; 16 jeles; jó; 18 elégséges; 2 közepes, 1 harmadrendű.

vizsgálatot kiállt mind a 19 növendék emi iskolára tanítói oklevelet nyert. három tanító képezdeben a tanulók összes száma az 1875/6-ik tanévben 102 volt. E tanítók közül 34 rom. cath. és magyar; 66 g. cath. s 2 g. keleti s ezek románok.

tanítói vizsgálatot 32 állott ki, ebből 2 tanítói s 6 kántor-tanítói oklevelet nyert.

A „KELET” magán-táviratai

Füzet Budapest aug. 25. 11 ó. 17 p. d. e.

Érkezett, aug. 25. 12 ó. 25 p. d. e.

Mollinár Zimonyban tüntetőleg fogadták ott; sokáig tanácskoztak Wredével, a német konzul is megfogta.

Risties a hatalmakhoz intéző kész nyilatkozatát visszatartja, mert az Aleksinac mellett harzokból kedvezőbb helyzetet remél Szerbiára nézve; a békealkudozásokra pedig az angol konzulnak azt mondta, hogy előbb fejezvezzet kell, a Porta ezt nem akad.

Aleksinacnál öt napja foly heves harc; magán hírek szerint a serbek kiűrtették már a város belgrádi hírek ellenben csak azt jelentik, hogy a törökök támadása minden ponton visszavert.

Akmed Ejub és Szailab folyton erőltetik; ha nyolczan ezer les: általános támadás kezdődik.

Löszer, élelem a törököknél varelég, a serbek azonban panaszokak, hogy nekik nincs.

A Porta kérésére az angol hajóhód Bezikanál marad.

A trónváltozás eshetőségeire vonatkozólag Anglia kijelenté Belgrádban, hogy Szerbiának garanciát nyújt ugyan a párisi szerződés; de Milánnak nem.

NAPI HIREK.

Kolozsvár, 1876. augusztus 25.

— **Ö felsége** Entesz Kornél, a honvédelmi ministerium számvevő-egységén levő I. oszt. számtiszt, a magyar királyi erdélyi csendőrséghez I. oszt. százados-számvevővé kinevezni mellettatott.

— **Kassai Vidor** urnak, szinbázunk kiváló kedvelt tagjának, jutalomjátékú holnap-szombat) egy egészen új eredeti vigjátékú színről Éjszaki Károlytól, kinek több vigjátéka már jó hírnevet biztosított számára szinbázunkban; az újdonság címe: „Az utolsó lengyel követ Budán.” A fővárosban, a nemzeti szinbázban ezélt pár hóval addig nagy hatással, mint nálunk is biztosan tartunk aural is inkább, mivel a főbb szerepek szinbázunk elsőrangú tagjai kezében lesznek. Ugy hiszik, közönségünk kebben fogja méltányolni jutalomjátékot s tömeges megjelenésével jutalmazni szinbázunknak azt a tagját, ki anyai életet keres közönségünknek.

— **Gr. Bánffy Béla**, a kolozsvári lövészegylet elnöke, az egyetel számos tagját vasnapra pusztaszent-mihályi bírtokára kirándásra hívta meg hol a gróf ur egész kis lövész helyiséget rendezett be ez alkalomra egyik közeli erdejében. Eszerint kedélyes mulatságnak nék elébe Nimródjaink.

— **A szerdai tűzvész** elfojtásán tegnap d. u. 2-3 óráig szakadatlanul megfeszített erővel dolgoztak derék tűzoltóink, még pedig, miután a közönség köréből a legcsekélyebb segítség sem volt, valami 80 közkatonára közreműködés mellett, kiket a katonai parancsnok a legnagyobb előzékenységgel bocsátott rendelkezésre. A tűzoltókat a befejezett munka után a polgármester ur saját költségén, mint mikor is, megebédelte. — A tűzvész által okozott kár, mint halljuk, felmegy mintegy 10000 frtra, szerencsére azonban a nagyobb rész biztosítva volt.

— **A kolozsvári egyetemen**, mint annak idején már közlítettük, a beiratások az 1876-ik tanév első felére folyó évi sept. 1-én kezdődnek és sept. 14-ig beiratkozási határidő.

Az egyetem ünnepélyes megnyitása az új hatóságok beiktatásával szept. 10-én lesz. Ezeket emlékeztetőül feljuttatni szükségesnek láttuk az egyetemre készülő ifjúság érdekében, mivel az egyetemi tanács folyó évi június végén lapunkban is közzétett 852 sz. a. értesítésében a beiratási terminus szigorú megtartását jó eleve jelezte volt.

— **Ausztráliából** visszakérült erdélyi borok! Az erdélyi pinczeegylet, mely borászataink érdekében annyit fáradozik, hazai boraink tartósságát kemény próbára kívánván tenni, elhatározta, hogy egy láda bort Ausztráliába küld és onnan saját címe alatt visszaexpediáltatja. Az E. P. K. 715 számmal jelzett ládába a következő borok csomagoltattak: Asztali I., Riesling 1872. Törökhegyi, Muskotály 1872., Küküllőmenti 1862, Vegyes 1872, Mezőségi, Leányka, Som, Oporto, Carbenet, Traminer I., Küküllőmenti 1848, Bakator 1834 és 3 üveg pezsgő Mehrer és társától Kolozsvárt. A láda 1875 május hó 9-én indítottat el Christchurchba, New-Zealandba (Ausztrália) Hamburg és Londonon át és kétszer haladva meg az egyenlítőt, ugyanazon az uton 1876 augusztus hó 5-én vissza is érkezett, tehát néhány nap hiájával tizenöt hónapig volt uton. A kolozsvári fővámbivalaton mindenek előtt a láda azonosága f. augusztus hó 19-én egy gróf Teleki Gusztáv, Finály Henrik, Sigmond Dezső, Lengyel Ádám, Gamauf Vilmos és pinczeegyleti titkár Eöry Tivadar uraktól álló bizottság által constátáltatott, a borok számbavételnek és a szükséges nyugalom végett a bizottság tagjai által lepecsételve a pinczébe helyeztetek, hogy alkalommal és lehetőleg tágas körben kóstolásra kerüljenek. A borok számbavételénél annyi már is kitűnt, hogy a siker meglepő és az anyagnak mind tartóssága, mind pedig kezelése a legnagyobb dicsőretet érdemli. Az erdélyi pinczeegylet pedig, mely ilyen kísérletekre s a hazai borok ismertetésére évenként szárazakat költ, börttermelő közönségünk teljes elismerésére érdemes, mert mindezen vállalatok a magyar névnek, a magyar bornak hirdetik dicsőségét. (E. G.)

— **Szegeden** a jury mind a 16 csoportra nézve megalakultságon hozzá fognak kezdeni a kiállított tárgyak megítéléséhez. Az 5-ik a bor és szeszital csoportjában Eöry Tivadar, a pinczeegylet titkára is helyet foglal a jury-tagok közt.

— **A természetvizsgálók** vándorgyűlése Mármarosban. Várad Gábor elnök a magyar orvosok és természetvizsgálók 19-ik nagygyűlését aug. 22-én nyitotta meg Szigeten, mint ezt lapunk tegnapi számában már említettük is. Az elnöki megnyitó után Asztalos Albert polgármester üdvözlő a város részéről a megjelent vendégeket. Utána Batizfalvi következt, ki kiterjeszkedett a meghalt tagok nevezetesebbjeire s általában a haladást körvonalozta, melyet a vándorgyűlés utolsó szakában tett a társulat. Nagyban felkeltő utána a közönség szótlanul figyelmét dr. Bódogh felolvassa. Másnap nagy részvétel mellett megnyitattak a szakosztályok ülései. Rózsay, Jelenffy, Jedlik s Széles tartottak előadásokat. A tánczestélyre folynak az előkészületek. A gyönyörű időjárás kedvez az ünnepélyeknek. Aug. 24-én nagyszerű kirándulás volt tervezve Aknára s a szlatinai kincstári sóbányákhoz.

— **Értesítés.** A kolozsvári ev. ref. főtanodában a beiratások, úgy szintén a főlével, pót- és javító vizsgálatok folyó évi aug. 30-31-ik s folytatódj sep. 1-2-ik napjain fognak megtartatni; ujon választott classica philologiai rendes tanár, Geréb Márton székfoglaló beszéde pedig, „szokott ünnepélyességgel: sept. 6-ikán, d. e. 10 órákor fog megtörténni, mely ünnepélyre a tanügy iránt érdeklődő közönség tisztelettel meghívatik. Egerszermind köztudomásra hozatik az is, hogy nevezett tanodánál a bennlakhatás kedvezményében az 1876—7-ik tanévre, következő egyetemi hallgatók rognak részesítettini: Bartha Zsigmond, Berényi János, Demeter Kálmán, Farcádi József, Ferenczi Zoltán, Gocs Jenő, Jakab Ödön, Kondor Endre, Kovács Áron, Kovács István, Lóthe József, Nagy Albert, Nagy Pál, Nemes József, Nemes Elek, Ráczkői Sámuel és Simon Ferencz régiek, — Báthori Béla, Hajdu Ferencz, Kondor József, Kovács János, Réthi Gábor és Vida Károly ujak; — Bodor Tivadar pedig csak azon esetben részesül a fennírt kedvezményben, ha a tanoda népessége engedni fogja. Kolozsvár 1876. auguszt 25-én. Az ev. ref. főtanoda igazgatósága.*)

— **Hány román létezik a világon?** Erre a kérdésre a „Telegraful Romanu” legutóbbi melléklapja azzal tele, hogy kerekszámokban 10.000.000, a mi mindenesetre egy kissé igen kedvezően tüntetheti föl számukat, legálabb abból indulva ki, hogy e lap mennyit helyez el az osztrák-magyar monarchiában. E szerint ugyanis Magyarországon (az erdélyrésszel együtt) 2.671.700, Ausztriában (Bukovina, Dalmátia, Krajnában) 360.100 román lenne. Továbbá a török birodalomban (Szerbia, Macedonia, Epirus, Tesszaliában stb.) 1.600.000

u. n. kutozvolhbi, Oroszországban 1 millió és végre Romániában 4.300.000 román van.

— **A szegedi ünnepélyek művészirése** még nincs befejezve, sőt remény van arra, hogy legmagasabb fokát ezután éri el, az orsz. kiállítás ünnepies beárasakor. A derék pécsi dalárda ugyanis, elbucuszásakor megígérte, hogy a kiállítás beáras-ünnepélyére visszaszajon. Ez az egyik. A másik pedig — ennél még sokkal jelentékenybb — az, hogy Ábrányi Kornél ur a legközelebbi napokban Beyreuthba utazik, hol a Wagner-féle zeneünnepélyek a hó utolján érnek véget s azontul Liszt Ferencz már szabadon rendelkezik idejével. Ábrányi ur — mint halljuk — oda fog hatni, hogy a zongorakirály, ha csak lehet, szintén a kiállítás beárasára idejére járuljon le, a mikor aztán, az ő közreműködésével, egy nagyszerű hangverseny lehetne rendezni. Hogy e szép remény valóssággá fog-e válni, arról nemcsak bizonyosat mondhatunk.

— **A f. évi** aug. 30-dikán Seps-Szentgyörgyön, a „székely művelődési és közgazdasági egyesület” közgyűlési tagjainak fogadtatási Programja. 1) augusztus 29-én d. u. 5 órákor az egyetel elnökének és titkárnak ünnepélyes meghívására Árkosról egy küldöttség által Künle József vezetésével. 2) Fogadtatás a város végén a polgármester és tanács által. 3) Ismerkedési estély a városi nagyvendéglőben. 4) Aug. 30-án d. e. a törvényhatósági közgyűlés végeztével egyetel nagygyűlés a székház nagytérképében. 5) Délután 2 órákor társas közebe a városi nagyvendéglő helyiségében. 6) Este jótékonycélu tánczvigalom. 7) Augusztus 31-én reggeli 6 órákor indulás a nagypiacról a zajzoni fürdőn át Hosszafaluban a fametsző tanműhely megsejtelésére. Kelt Seps-Szentgyörgyön, 1876. augusztus 18-án. Az intéző bizottság. Figyelmeztetés. 1) Az egyetel tagjai kéretnek a lehető elszállásolás érdekében tek. Császár Bálint urnál a tanácskánál már 28- és 29-én jelentkezni. 2) Háromszék és a városok polgárai tisztelettel felkéretnek, hogy fogataikkal úgy 29-én az Árkosról történendő behozatal, mint szintén a hosszafalusi kirándulás alkalmával is résztveenni és az egyetel idegen tagjait magokkal vinni sziveskedjenek.

— **Az állami alapítványi helyek** a kolozs-monostori gazdasági tanintézetnél 1876 77-iki tanévre következőleg töltöttek be a mmlg földmivelés, ipar és kereskedelemügyi m. kir. ministerium által: Gáspár József, Pataki József, Csernátóly Olivér, Székely János, Málnási Ferencz, Balogh Gergely, Ákoncz Marton, Szabó Gábor, Jánosy Victor, Polgáry Jenő és Nagy Lajos, a többi folyamodók kérelme teljesíthető nem volt.

— **Báró Bánffy Dezső** belső-szolnokmegyei főispán és Kővár-Vidéke főkapitánya az egyesült Szolnok-Dobokamegye főispánjává nevezetvén ki, az új megye megalakítása céljából belügyi m. kir. ministerium urak f. é. 4269-eln. sz. a. leiratát folytán, Szolnok-Dobokamegye bizottságát f. é. szeptember 4-én reggeli 10 órára egybehívta, s hogy ezen közgyűlés mindenek felett az alakulási és szervezkedési kérdésekkel foglalkozand, az 1876-ik évi XXIII-ik t. cz. értelmében már „Szolnok-Dobokamegye” bizottsági tagjait e hó 21-ről 5 876 sz. a. iratával értesítette.

— **Az ünnepélyességek** sora Szeged, Sziget, Rimaszombat után már most a fővárosra kerül. A nemzetközi statisztikai congressus, az östörténelmi gyűlés és néhai József nádor emlékének ünneplése a jövő napokban fog végbemeni.

— **Pusztító tűz-vész.** Somogy megye Csurgó községében e hó 15-én dél táján tűz ütött ki, és az egész falu a lángok martaléka lett. A csurgói tűzoltó egyetel, mely sajnos, későn érkezett, ereje meglesztésével dolgozott. — Mindamellet a falu porrá égett, csupán 4—5 ház és a templom maradt sértetlenül. A tűzet a sok gabna, a sok fa és a nagy szél elősegíték. A tűzet egy négy éves fiú okozta, ki a kazalál gyújtóval játszva tüzet rakott, minek következtében a kazal csakhamar lángot kapott.

— **Báró Wenckheim Béla**, ő felsége személye körüli minister ur, a mai napon átvette a miniszterelnökség s a belügyministerium vezetését, a miniszterelnök visszatérteig. Báró Wenckheim minden szerdán általános kihallgatást ad 11 és 1 óra között a miniszterelnöki palotában.

— **Gyár-égés.** Tegnapelőtt délután 5 órákor a vészharangok nagy tüzet jeleztek Prága Karolinthal nevű külvárosában. Fischer Ádám világhírű olajgyára, melynek tulajdonosa a bécsi gabnavásáron időzik, állott lángokban. A tűz a raktárakban ütött ki. 40.000 mérő repce, 500 mázsa olaj, és 800 mázsa olajpogácsa égett oda.

— **Templomablás fényes nappal.** Bács-Földváról írják, hogy ott f. hó 19-én a szerb templomtól fényes nappal kirabolták. A délutáni órákban a harangzó a templomba ment, hogy rendes dolgait végezze s ez alkalommal tanuja volt a büntény elkövetésének, de a rablótól, ki törrel volt felfegyverkezve, annyira megijedt, hogy szólni se tudott; csak akkor kiabált torka szakadtából segítség után, midőn a rabló reá emelte a tör. A zajra időben elmentek a papokból s újat álltak a

templomajtón kimenekülni igyekvő rablónak; de ennek sikerült törével utat nyitni s nyomtalanul eltűnni a szomszédos épületek közt. — Török-Becsén is történt hasonló eset a múlt napokban, hol egy rövidáru-boltot ismeretlen tettesek egészen kiraboltak. A kár itt meghaladja a 20.000 forintot.

— **Ismét győzelem a gyepon.** „Kisbér” dícsőségével még alig teltek be s már is arról értesítik lapunkat, hogy „Kin-csem”, Blaskevics Ernő két éves sárga kanca csikója Frankfurtban a német kéteveseket megverte, köztük b. Oppenheim „Regimentstochterét”, mely Angliában ez idén már három versenyen volt győztes.

— **A francia törvényhozó testület** 25.000 frankot szavazott meg oly célból, hogy tanítókat küldessenek Philadelphiába a világtárlatra. A minister 5000 frankot szánt egy-egy tanítónak s így ötven látogathatták meg a kiállítást. De csak három tanítót jelentkezett, mert állítólag többen nem bírják az Amerikában okvetlenül szükséges angol nyelvet.

— **Lopás a miniszterelnöknél.** Ö Felsége születése napján, midőn Tisza Kálmán miniszterelnök a magyar díszrubájához tartozó ékszereket használni akarta, kitűnt, hogy azokat a tokból kioltpta valaki. A rendőrség azonnal nyomozásokat eszközölt, s csakhamar megtudta, hogy egy élteseb sóvány nő a lopott tárgyakat az Egger-féle ékszerüzletben el akarta adni, de a tulajdonos hon nem léven, az ismeretlen nőnek azt mondták, hogy jöjjen később, de a nő oda többé vissza nem tért. Ezenkívül nyomára jöttek, hogy az ékszereket az ismeretlen nő a hatvani-utcai Réthi egyik gyakornoka az elázogatosított tegnap délután az utcán felismerő, az elfogottat, s a kapitánysághoz vitetett, hol benne a rendőrség Zutter Károlyné nevű bárónőt ismert fel, ki már többszörös csalást követett el, s a miniszterelnök palotájába koldulás ürügye alatt tolatkodott be.

— **Elefántok támadása egy locomotiv ellen.** Indiából jelentik az angol lapoknak: „Egy mérsékelt sebességgel haladó vasuti vonattal szembe jött egy csorda elefánt, melyeket a mozdony éles fűtve sem tudott eltéríteni a pályatestről. Ellenkezőleg, a barsony hang felizgatta a csorda vezérét, s támadást intézett a mozdony ellen, érte azonban életével lakott. Még két elefántot gázolt le a mozdony, az utazók csunyán megijedtek és a mozdony tetemesen megsejrt. A csorda ezzel ezammiogva tovább állt és egy magaslatról még soká bámészkodva nézett a tovább zúgó vonat után.”

— **Hézagpótló vállalat.** A magyar naptáriródlalom elég gazdag nemcsak a különféle nép- és szaknaplárakban, hanem encyklopedikus tartalmu képes naptárakban is, csak egy osztálynak nincs meg a maga évkönyve, az intelligentia azon részének, mely komolyan foglalkozik a politikával. E hézagot betölteni lesz hivatva Toldy István új vállalata „Hungária.” Politikai évkönyv és naptár 1877-re, mely e napokban már saját alá ment s oktober első felében meg fog jelenni. Célja a politikai tudományok időszaki mívelését a politikai ismeretek népszerű terjesztésével összekötni s egészen véve a közönséges naptáriródlalomnál tartalmasabb és élvezetesebb olvasmányul szolgáljon az értelmes közönségnek.

— **Megjelent** s Hoffman és Molnár (Eggenberger) könyvkereskedésében kapható: „A magyar királyi igazságügyministerium működése s a magyarországi igazságügy állása 1874-ben.” Közzétesszi a magyar királyi igazságügyministerium. Ára 1 frt 50 kr.

Jutalomjáték.

NYÁRI SZINHÁZ

4-ik bérlet 17. szám.

Kolozsvárt, szombat augusztus 26-án 1876

Kassai Vidor jutalomjátékú: Az utolsó lengyelkötvet Budán.

Éjszaki Károly eredeti színjátéka.

Kezdeté fél 8 órákor. Vége fél 10 után.

KÖZGAZDASÁG.

A föld mívelési miniszter, mint értesülünk, felhívta az ország gazdasági egyetleit, hogy a svajczi gazdasági egyetlek példájára az okszéri gyümölcsstermelés és fagondozás terjesztésén szakadatlanul fáradozzanak, s e célból oly helyeken, hol a gyakorlati oktatást jól gondozott gyümölcsös-kertek és faiskolák létezése elősegíti, minden év őszén 4—6 napig gyakorlati tanfolyam tartassék, hol a jelentkezők e rövid idő lefolyása alatt, tapasztalt pomológok és fatenyésztők által beavattatnak a faültetés, gondozás és megmésítés beme-

reteibe. „Ily rövid pár napi tanfolyamok iétésítése, — így szól a leirat — nálunk minden egyes gazdasági egyetel feladata volna, mi által egyelőre legalább felébbresztetnék földmívelő népünkkel a hajlam a faültetés és gyümölcsstermelés iránt, mely hajlam és érzék képezhetné azon elvetett magot, melyből az országos befektási üdvös növényzete majdnem életképesen kikelhetne.” — A miniszteri leirat különben tudatja, hogy Lukácsy Sándor miniszteri biztos meg van bízva, hogy az egyes gazdasági egyetlek e részbeni felhívásának készséggel eleget tegyen, s az országban teendő öszí körutazása alkalmával a faültetés, gondozás és megmésítés ismeretiből, ott hol erre felkértek, vagy ő alkalmasnak tartja, ily rövid tanfolyamot tartson.

A Budapestten tartandó statisztikai congressusról a „Times” többi közt így szól: „Magyarország bár nem lesz olyan új és érdekes mint Oroszország volt, melyről még a tanultabb személyeknek is kevés ismeretük van, oly ország, melynek erős igényei vannak minden angol ember nyájás figyelmére: azt hisszük, hogy a IX. nemzetközi statisztikai congressus tagjainak kellemes és hasznos lesz a magyarok fővárosba teendő látogatás. Az angol hivatalos képviselők lesznek: dr. Farr, a statisztikai hivataltól és Giffen ur a kereskedelmi testülettől, ezenkívül az angol statisztikai társulat a tagok erős contingensét küldi.” A „Journal des Economistes” szintén „felhívja a gazdasági világ figyelmét a tudományos ünnepélyre, mely Magyarország gyönyörű fővárosában e hó végnapjaiban meg fog nyílni.”

Az idézett lap részletesen elmondja a congressus programját, előzményeit, az eddigi congressusok előterjesztett emlékiratok becsét emeli ki, nevezetesen azt, hogy mindegyiken meg volt a szerző nemzetiségének peccsétje. Azután így folytatja: Minden nemzetnek meg vannak a maga képességei, mindegyik egy vagy több tulajdonság által ragyog, melyeket legmagasb fokra juttat, és épen a képességek e találkozás, a tulajdonság e versenyre vitte annyira előre az európai kulturát.

Néhány évvel ezelőtt egy szerencsétlen gondolat merült fel, mely — a statistika tekintetében — a tudományos verseny e jótékony hatásait csökkentette volna. Értjük az állandó bizottságot. Szerencsére a budapesti szervező bizottság legalább jó részben le tudta magáról rázni a járszalagot, melyhez kötni akarták, ment egészen a maga útján és célát ért. Igen öszinte szerencsekiánatunkat mondjuk neki ezért. — Most minden készen van. Fényes szervező bizottság működik, melynek tiszteletbeli elnöke nem csekélyebb személyiség, mint József főherczeg ő felsége.

Erdélyi piacok árjegyzéke.

— **A gy. fehervári** piac árai aug. 19-ről 1876. Egy hectoliter Tisztabuza 7 frt 44 kr, elegybuza 5 frt 70 kr, rozs 7 frt 76 kr. zab 4 frt 90 kr. 100 kgr. széna köve 4 frt — kr, kötelien 3 frt 80 kr. alomszalma 1 frt 80 kr zsopszalma 2 ft 50 kr. Egy liter borsó 24 kr. lencse 24 kr, paszuly 9 kr. Egy liter konyhaliszt 16 kr. Egy kgr. marhahus 36 kr. Egy köbméter fa 3 frt 60 kr, egy hectoliter pityók 5 forint 70 krajczár, egy kgr. disznózsír frt. 96 kr szinzsir — frt — kr. Bors 1 frt 16 kr. hagyma 9 kr, fokhagyma 11 kr.

— **A Sz. régi**ni piac árai aug. 17-ről, egy hectoliter Tisztabuza 7 frt — kr, rozs 4 frt 50 kr, elegybuza 5 frt — kr, zab 2 frt 70 kr, 100 kilo széna 3 frt 40 kr, alomszalma 1 fr. 40kr, zsupszalma — kr, egy köbméter fa 2 frt, 20 marhahus 32 kr, konyhaliszt 9 kr, egy liter borsó 10 kr, lencse 20 kr, paszuly 6 kr, egy hectoliter burgonya 4 frt — kr, egy kilo disznózsír 1 20 kr, hagyma 6 kr, fokhagyma 25 kr.

— **A n. enyedi** piac auguszt. 17-ről 1876. 1/4, hektoliter Tisztabuza 8 frt — kr, rozs 5 frt — kr, elegybuza 6 frt 25 kr, zab 1 frt 60 kr, 100 kilo széna köve 2 frt 30 kr, alomszalma frt 50 kr. zsupszalma — frt 60 kr, egy köbméter fa nem usztatott 4 frt kr, 44 kilogramm fagygyugyerly 5 frt 68 kr, marhahus 36 kr, konyhaliszt 19 kr, rizs 32 kr, 1 liter gyöngygyás 30 kr, borsó 12 kr, lencse 15 kr, paszuly 7 kr. köles 21 kr, burgonya 2 frt 60 kr, 1 kilogramm kös 8 kr, disznózsír frt 96 kr, szinzsir — frt 70 kr, hagyma 7 kr, fokhagyma 6 kr.

Távirati tudósítás a bécsi tőzsdéről

Augusztus 24-én 5 % Metaliques 66,35 frt Kamat —. 5 % Nemzeti kölcsön 69,90 frt. 1860 iki államkölcsön 111,25 Bankrészevények 8,56 Hitelrészevények 140,70 London 121,65 Ezüst 102,40 Cs. kir. arany 5,86 — Napoleon'or 9,71 1/2 100 mark német értékű 59,65.

Urbéri kötvények: Magyarországi 74. — Temesi 73. — Erdélyi 74,50 Horvátországi 85. —

Felöl szerkesztő: Békésy Károly.

Cluj-Napoca.

Arverezési hirdetemény.

A Deés — Zilah útvonalban eső CSERNEK községben tömegesen itálalási jog a folyó évi szeptember 29-től az 1879 évi szeptember 29-ig terjedő három évre közarverezés útján haszonbérbe adatik, **folyó évi szeptember 12-dikén d. e. 10 órakor** CSERNEKEN a szolgabírói irodában.

Miről bérleti díj az arverezéssel értesítettnek, hogy az arverezéskor 60 frt. bántéppénz fizetendő le, s az ismeretlenek erkölcsi és vagyoni bizonyítvány előmutatása mellett, 200 frt. terjedő biztosítékot is adni kötelesek.

Az arverési feltételek alóli szolgabírói megtekinthetők. Az arverés előtt ajánlat is elfogadatik, melyben az ígért összeg számmal és betűvel kiírtatandó. Szurduki járás szolgabírájától.

Csernek, (u. p. Alparét) 1876. augusztus 24.

VÁLLYA FERENCZ, szolgabíró.

Nem hivatalos.

Mezőgazdákra nézve fontos.

A haladás gazdasági gépészetben oly fontos, hogy lehetetlen egyeseket különösen ki nem emelni.

A Mayfarth és társa cégnek M-Frankfurtban

84.000 példányban elterjedt cséplőgépei, melyek 1875-ben Oroszországban, Belgiumban, Luxemburgban, Ausztriában és Németországban kiírtatottak, az 1876 ki cséplés-idényre oly lényeges javítást nyertek, hogy ezen cég gépei minden tekintetben a legelőkeltebbeknek mondhatók. Ajánlandó tehát minden gazdának, hogy megszerzés előtt **Mayfarth és társa új gépeinek Majnai-Frankfurtban** rajzát és leírását egyenesen megrendelje, vagy pedig egymiat valamely ügynökhöz forduljon.

FONTO

a tanodai igazgató, tanár s tanító urakra.

A f. évi szeptember 1-én megkezdendő iskolai év alkalmából tisztelettel felhívom a t. cz. tanigazgató, tanár és tanító urak figyelmét a tanodai használatra szolgáló minden cikkekkel, úgy **író, mint rajzszerekkel** dásan ellátott raktáromra.

Videki megrendelések a legpontosabban s legjobban utánvét mellett teljesítettek.

Kívánatra készséggel s bérmentve küldök külön tanodai szükséglet szerint összeállított, pontosan részletezett árjegyzéket. Nagyobb bevásárlások megfelelő árcengedésben részesülnek.

GALITZENSTEIN H.

papír-, író- és rajzszerek-kereskedése,
(Budapest, Erzsébet tér 15. szám.)

Útazónak

egy németországi gyárüzlebe, Ausztria-Magyarország részére, keresetlik: egy a német és magyar nyelvet tökéletesen bíró, s a vasárutazást tanult, jó ajánlatokkal ellátott fiatal ember.

Ajánlkozók szíveskedjenek ajánlataikat **Törpényi János** vaskereskedőhöz Maros-Vásárhelyre beiktatni.



Arcanum

a patkányok, házi és mezei egerek, vakondok- és csótányok kiirtására, melyet után kontarkodnak, de hamisítatlanul kapható: Kolozsvárt: Bokros Ádám. Brassó: Hessheimer J. L. A. Maros-Vásárhely: Fogarasi J. Demeter. Segesvár: Ifj. Misselbacher J. B.

Ára 1 nagy szelencének 1 frt.

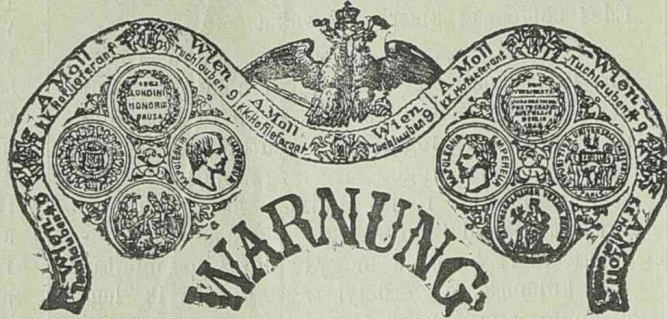
Nehézkórt

(nyavalya-örést) levél által gyógyít **dr. Killisch** különleges orvos Neustadtban, Drezda (Szászország.) Eddig 8000-nél többet kezelt sikerrel.

Gummi és halhólyagból készült

óvszereket (Cottons) utánvétellel titoktartás ígérete mellett, duzet-jét 2 frtól 6 frtig, küld **J. N. Schmeidler** gummi gyáros Bécsben, VII. Bezirk Stiflgasse Nr. 19.

MOLL Seidlitz-pora.



Csak akkor valódi.

ha minden doboz címlapján a sas és az én sokszorosított cégem van lenyomva.

Bűntett bírói ítéletek ismételtlen constatták cégem és védjegyem meghamisítását, ezért óva intem a közönséget az ilyen hamisítványok vásárlása ellen, minthogy azok csak ártásra vannak számítt.

Egy lepecsételt eredeti doboz ára 1 frt. o. é.

Valódi minőségben kapható az X szel jelölt cégnek.

Franczia borszesz sóval.

A legmegbízhatóbb önségélyző szere a szenvedő emberiség minden belső és külső gyuladással, a legtöbb betegség ellen, mindennemű sebesülések, fejt-, fül- és fogfájás, régi sérvek és nyit sebek, rákfekélyek, üszök, szemgyuladás, mindennemű bémulás és sérülés stb. stb. ellen.

Úvegekben használati utasítással együtt 30 kr. o. é.

Valódi minőségben a t-tel jelölt cégnek.

Dorsch-halmáj-zsirolaj

Krohn M. és Társától Bergenben (Norvédiában).

Ezen halmáj-zsirolaj zalamennyi, a kereskedelemben előforduló, faj között az egyedüli, mely orvosi célokra használható.

Ára egy liternek használati utasítással együtt 1 frt. o. é.

Valódi minőségben a *-gal jelölt cégnek.

MOLL A. Tuchsleben, nächst dem Bazar, Wien.

Raktárak. Kolozsvárt: (x*) Valentini Ad. gyógyszerész. (x*) Wolf Ján. gyógyszer. (x*) Dr. Hintz György, gyógyszer. (x*) Székli Miklós, gyógyszer. Beszterezén. (x) Lang Károly, gyógyszer. Décsen. (x*) Krémer Samu Déván. (x) Lengyel György gyógyszer. Dicső-Szent-Mártonban. (x) Fischer Ede, gyógyszer. Szebenben. (x*) Müller K. gyógyszer. (x*) Thalmayer F. (x*) Reissenberger A. F. Szászsebesen. (x) Reinhardt J. C. Szerdahelyt. (x) Schimert F. gyógyszerész. Zalatna. (x) Mihelyes S. gyógyszerész urnál. Segesvárt. (x) Teutsch J. B. urnál.

CSERÉPKEMENCZÉK!

Van szerencsém hecses figyelmébe ajánlani a helybeli és vidéki nagyrádemű közönségnek, hont gyártmányú, izlésszerű, szilárd készmennyű **cserép-kályháimat** (fűtőmet), melyek egészségi tekintetből fölmulnak mindennemű vasfűtőket; úgyszintén nagyválasztékú **olaszfalaim és jól rendezett nörinbergi-disz-és rövidárú raktáramat**, mindenféle háztartási eszközök, **asztali, csamege- és zsebkések: Chinaezüst-, Alpaca- és Páfont** evő készletek; sétatálcák és **gyermekjátékok**; aczélaruk, longló és látszerek; **angol és francia illat- és pipereszerék** finom **szappanyok**. Ruha-, haj-, köröm-, fog- és zsebkék, valamint mindenemű fésűk, dohányzó eszközök, **tajt- és borostyánkárak**, **tálozók és esőernyők**, kézi és utazó táskák, **bőrdők**, **ruganymézga köpenyek**; **tajok**, **készén**, csont-, aczel étmány függők és ing-gombok, **posztó- és nemez férfikalapok** és jó **férfi ozipó raktáram**.

Postai rendelvények gyorsan és pontosan eszközölktenek.

Mély tisztelettel:

DEMETER JÓZEF
Kolozsvárt, főtér br. Radák-ha 31 sz.

Bérbe adandó jószág.

A kolozsvári határon a lófuttató-gyep szomszédságában 100, esetleg **100 hold** kitrágyázott, gazdasági épületekkel is ellátott, mag alá elkészített szántó, a hozzá tartozó **32 hold** kaszálva **idei szeptember 29-től, vagy 1877 április 24-től** kezdve hat, vagy több évre bérbe kiadó.

Értekezhetni tulajdonos **SZÁSZ ADÁMMAL**.

Kolozsvárt, 1876-ban augusztus 22-kén.

Hölgyeknek!

Valódi hajfonatok (Zopf)

rőnyi hosszúnak, igen teljes és valódi ép emberhajból, jó és tartós munka jóvalásával csak

frt. 2.50—3.

Kívánatra még szebbek minden színben kaphatók

3.50—4—5 frtig a legszebbek.

Videki rendelvények egy hajminta beküldése után, pontosan és szívesen utánvétellel elkészítenek és minden meg nem felelő készséggel kicseréltetik.

Továbbá ajánljuk szép

hajfürtdiszeket

(Loekenchignon) bámulatos olcsó árakon.

LÖWENBEIN J.

BUDAPEST, VII.

kis mező-utca 30. sz. I. em.

Mindennemű hajmunkák gyorsan és a legolcsóbban készítenek el.

Kézi és fali térképek.

Atlaszok,

Földgolyók.

Oskolai könyvek.

A bekövetkezendő tanév alkalmából van szerencsém tudósítani

a n. érd. tanár, tanító és nevelő urakat, tanuló ifjúságot, egyáltalában

ERDÉLY OSKOLAVILÁGÁT,

hogy könyvkereskedésben, mely újabb időben megint nagyobb kiterjedést nyert, úgy, hogy ma már mint **Erdély legnagyobb könyvcsarnoka** egyedül áll, mindenféle

oskolai könyvek, tankönyvek és taneszközök

egyetemek, gymnásiumok, képezdek, ipar- és polgári oskolák, elemi- és néptanodák, valamint magánintézetek számára nagy készletben tartatnak és folyvást **kaphatók.**

Nagyobb megrendeléseket kérem idején beküldeni, hogy a kívánt példányok száma iránt tájékozhasam magamat folytonos megrendeléseimmél, főleg pedig, hogy a megküldésben késedelem ne történjék.

Tömeges megrendeléseknél, **pontos szolgálat, előnyös feltételek és jutányos árak biztosítása mellett tiszteletpéldányokat**, saját kiadásaimból pedig **ingyen-példányokat** bocsátok a t. megrendelők rendelkezésére, **szegényebb sorsu tanulók számára.**

Czím- és árjegyzékkel az oskolai könyvekről, úgy nemkülönben bármennemű **könyvjegyzékekkel kívánatra azonnal és ingyen** szolgálak,

Stein János,

könyvárus, kiadó és magy. kir. egyetemi nyomdász.

Oskolai könyvek

Római és hellen

remekírók,

szótárral és jegyzetekkel

ellátva.

Rajz- és szepírás-minták.

Vizfestéshez

való színnyomat

minták.